

VRBNIČKI VIDICI

• BROJ 26 • GODINA XIV • BOŽIĆ 2005. • CIJENA 10 kn •

Čestit Božić i sretna Nova 2006. godina

Recimo istinu

Razmišljajući o ovome broju Vrbničkih vidika, prisjećam se komentara naših čitatelja o tekstovima u prošlim brojevima.

Oni su različiti: pohvalni, čestitarski, ali i kritički, ponajviše odnoseći se na naše *nekritičko* pisanje. "Zar kod vas doista baš sve štima?" pitaju se mnogi. "Dok čitamo VV ne osjećamo otvorene misli, direktnе poruke, zdravu kritiku."

Istina je, istina. Ne da sve štima, već da nema kritike. Izostao je onaj pokretački fluid koji mami otvaranje, mišljenje, razgovor i dogовор. On ne treba biti neizostavno loš ili zločest, on bi trebao poticati strujanje, bolje komuniciranje među ljudima koji u ovome mjestu žive. Ali i onih koji su iz njega potekli, a život ih je drugdje odveo. Možda bi se slučajno "dogodila" i neka dobra stvar. Jer kritika je postavljanje određenih kriterija, način po kojem se nešto ocjenjuje, a ta ocjena može biti dobra i loša.

Istina je da Vrbnički vidici nisu zamišljeni kao časopis takvoga tipa, već više dokumentarni, informativni, edukativni... mada, naravno, u lokalnim okvirima.

Također treba imati na umu izvore našeg financiranja: Općina Vrbnik, Županija primorsko-goranska (za određene projekte), a ponekad i Ministarstvo kulture RH.

Svi znamo da *nije lijepo* govoriti *nelijepo* o suradnicima, ali uočiti određene probleme i uputiti na njih naše čitatelje, kao i reći istinu o pitanjima koji se svih nas tiču te objektivno prezentirati činjenice, ne mislim da je atak na bilo koga.

S druge strane prešutjeti to isto puno je gore. Tome nas uče Crkva i društvo u kojem živimo, a ponajviše moral.

Stoga nemojte misliti, ako nađete na kritiku, da imamo loše namjere. One to nisu!

S tim mislima krenite u čitanje onoga što smo za vas pripremili u ovome broju: proračun Općine Vrbnik, Prostorni plan, o pok. popu Marijanu, o obitelji, o kumpanijama, o kućicama u našem polju...

Još nešto... Da bismo bili što bolji, jer tome se uvijek teži, otvorili smo e-mail kako biste nam mogli pisati svoje sugestije, mišljenja i kritike:

vrbnickividici@net.hr

Želimo vam blagoslovjen Božić, još bolju Novu 2006. godinu i sve najbolje u vašim životima.

Mirela Sparožić,
glavna i odgovorna urednica VV

Vrbnik početkom XX. stoljeća

Vjerujemo našoj obitelji

Danas uspješni pojedinci, kao što su direktori, upravitelji, poduzetnici, menedžeri, državnici, ministri i slično jesu pokretači koji uistinu djeluju uspješno i njihova je uloga neporeciva. Oni su pravi vizionari i bez njihove upornosti jamačno svijet ne bi kretao naprijed. Mediji uglavnom prenose njihove uspjehe i zahvate koji obogaćuju druge.

Oni su zaista uspješni pojedinci, ali često puta i veliki samci!

Za čovjekovu istinsku sreću treba pobjeći od ove usamljenosti. Osoba nije stvorena samo za sebe, već i za *darivanje drugima*. Čovjek je u potrazi za svojim identitetom. Nalazi svoju sreću u darivanju, u «*zajedništvu s drugim*» (Ivan Pavao II).

Vrbnik je zbir pojedinaca ili individua koji su se odlučili za uzajamnu ljubav kao neporecivu podršku drugome. Takva se ljubav ostvaruje u ozračju *obitelji* ili u svećeničkom/redovničkom pozivu.

O, drage naše *obitelji*, fameye, ognjišća, dragi i topli *obiteljski dome*!

Najljepše uspomene našega djetinjstva prisjećaju nas na skromnu težačku kuću, na marne težačke raspucane, a tako tople, ruke oca koji se umoran vraća iz polja.

O, drage naše matere! Skrbne, izmučene, ali spremne s

nama podijeliti ljubav i muku. Prisjećamo se i našega deda i naše babi kao važne članove *obitelji*. Rasli smo i odgajali se u okruženju tih dragih ljudi.

O, draga, velika *obitelji* Božjega vrbničkog puka koja se svake nedjelje prijepodne okuplja na euharistiji da njome ohrabri sebe za putovanje životnim stazama!

Ta je euharistija najljepši doživljaj naše mladosti koja svakog Vrbenčana prati, ma gdje se u životu našao. Tko se ne prisjeća prelijepih svečanosti, mlađih misa, procesija, vjenčanja, sprovoda i svega čime nam Bog pokazuje svoju prisutnost u našim životima?!

Kao «grad na uzvisini» iz Svetog pisma, Vrbnik svjedoči zajedništvo s Bogom kao garanciju da je On izvor i naše društvenosti. Sretni smo svi mi koji smo bili u mladenaštvu dijelom takvoga okruženja, molitve i uzornih primjera!

O, draga, velika *obitelji* Vrbenčana s Place ili Škujice, s onih penzionerskih kantunića i susretanja!

Vrbnik nalikuje velikom saču marljivih pčela koje žive, komuniciraju, pjevaju, mole, raduju se životu: sva ta živost pokazuje se u zreloj mladosti koja, poput nekadanjih Vrbenčana, sabire med znanja u školama i na fakultetima; med Duha Svetoga grabili su toliki

mladi u svećeničkim i redovničkim pozivima.

To je naše veliko zajedništvo u kojem smo *dar jedno drugome* i svi činimo da naše zajedničko saće marljivih vrbničkih pčela donese med hrabrima i otvorenima, zauzetima za svako dobro. Zato, poput Vrbenčana iz povijesti, i mi danas svjedočimo gdje se nalazi prava sreća. Sa žudnjom srčimo med znanja u školama i na fakultetima, med Duha Božjega u svećeničkim pozivima, slatkost naše žlahtine, u obrađivanju polja, u predanom radu na radnim mjestima u Vrbniku, na Otoku i drugdje. Lijepo je živjeti u takvom okruženju!

Vjerujemo u budućnost naših *obitelji*: to je pravo mjesto naše sreće!

Preveliki strah od budućnosti i neodgovornost za druge prijeći kao balvan mlađe ljude u osnivanju *obitelji*. To je trend u čitavoj Europi. Ali neka drugi čine što hoće. Mi krećemo u ime Božje ka novoj obiteljskoj budućnosti i pobjedi!

Neka nam Bog udijeli sa svojim Novorođenim Sinom: napredak, mir, zdravlje, uspješnu djecu, posao, urod, ugled i pobjedu nad svakim zlom.

Vaš plovac
Antun Zec

Obitelj - svjedok vjere

Obitelj je temeljna stanica svakog društva i više takvih stanica čini jedan organizam kompaktnim i funkcionalnim. Svaka stanica u tom organizmu zasebna je cjelina, različita jedna od druge, ali opet, unatoč toj raznolikosti, svaka ima punu vrijednost. Današnje vrijeme nekako ide u pravcu da se ta stanica polako degradira i odbaci kao nešto zastarjelo, nešto čemu je potrebna modernizacija. Ali može li se, razbijajući njezinu cjelovitost i temeljno značenje, govoriti o nekoj "novoj" stanici, modernijoj stanici ili su to sve samo čovjekove iluzije i nastojanja da sam organizira red u svijetu, da sam usavrši organizam čovječanstva? Svjedoči smo vremena kad čovjek iz svoje vizije svijeta izbacuje Apsolutno, izbacuje Boga. Tim činom gubi se "čvrsta stijena ispod njegove kuće" (Mt 7,25) i on ostaje prepušten samome sebi, pouzdajući se u svoje snage. Koje su posljedice? U ovom slučaju to je bolest koja zahvaća organizam, rak koji se počeo širiti preko svih stanica organizma polako ga uništavajući. Kakvi smo mi pri tome? Hoćemo li se prepustiti da ta lavina odnese i nas ili ćemo svoj život graditi na čvrstoj stijeni kojoj nikakvo nevrijeme ne može nauditi?

Temelji braka i obitelji

Započinjem ovo razmišljanje donoseći teološki temelj braka i obitelji kako ga nalazimo u crkvenim dokumentima. Katekizam Katoličke Crkve definira brak kao "sakramentalnu zajednicu, savez krštenika,

muškarca i žene, koji međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu ka dobru supružnika te k rađanju djece i odgoju potomstva" (KKC 1601).

Vidimo da je brak savez osoba, stoga je prije nastavka bitno definirati tko je čovjek. Odgovor koji se najjasnije nameće nalazimo već na prvim stranicama Biblije: "Čovjek je slika Božja" (Post 1,27). Iz toga slijedi: Bog je ljubav, dakle čovjek postaje sličan Bogu u onolikoj mjeri u kojoj postaje osoba koja ljubi. Čovjek je pozvan na ljubav. Sljedeći bitan element je integralna cjelovitost čovjeka kao jedinstvo duha i tijela. "Čovjek je duša koja se ostvaruje u tijelu, a tijelo je oživljeno besmrtnim duhom. I tijelo muškarca i žene ima dakle, tako reći, teološki karakter. Nije samo tijelo, pa i to što je biološko u čovjeku, nije samo biološko, nego je izraz i ispunjenje našega čovještva. Isto tako, ljudska seksualnost nije nešto nadodano našoj osobnosti, nego joj pripada. Tek kad je integrirana u osobu, seksualnost može dati smisao sebi samoj." (papa Benedikt XVI., *Čovjek je pozvan na ljubav*) Treći bitan element je sloboda. Bračni supružnici izražavajući svoj pristanak, svoj "Da", čitavim svojim bićem transcendiraju sami sebe, otvaraju i daruju sami sebe, međusobno se izgrađuju i nadopunjaju u ljubavi.

Po svojoj prirodnoj svojstvenosti ustanova braka i bračna ljubav usmjereni su k rađanju

djece i u tom nalaze svoju krunu. Sam Bog udijelio je bračnoj zajednici neko posebno studio-ništvo u svom stvarateljskom djelu. "U muškarcu i ženi, očinstvo i majčinstvo, kao i tijelo i ljubav, ne dopuštaju da budu ograničeni samo na biološko: život se daje u potpunosti rođenjem djece." (papa Benedikt XVI., *Čovjek je pozvan na ljubav*) Dakle, djeca su najveći dar koji supružnici dobivaju kao plod svoje ljubavi i vjernosti.

To roditeljsko "mi" se po rađanju i odgajanju razvija u obiteljsko "mi" iz čega slijedi druga bitna uloga obitelji: "Roditelji su prvi i glavni odgojitelji vlastite djece i na tom području imaju temeljnu ovlast. Oni su odgojitelji zato što su roditelji" (papa Ivan Pavao II. *Pismo obiteljima*). Obitelj odgojem priprema djecu da, kad odrastu, mogu spremnom svješću preuzeti odgovornost i slijediti zvanje. "Odgoj je priprema za samoodgoj koji se postiže kad, zahvaljujući primjerenoj razini duševne i tjelesne zrelosti, čovjek počinje samoga sebe odgajati i time nadilazi ono što je postignuto odgojem, iz kojeg ipak trajno vuče svoje korijene" (papa Ivan Pavao II. *Pismo obiteljima*). Odgoj je također uvodenje čovjeka u veliku zajednicu čovječanstva, a kršćanska obitelj ima i posebnu ulogu uvođenja u veliku obitelj Crkve. Sama Crkva svojom riječi preko Učiteljstva podupire i savjetuje obitelji te tako nastaje plodna suradnja na temeljnem zadatku odgoja i prenošenja vjere.

Ovdje se nameće i pitanje: a što je s obitelji koja nema djece? "Brak nije ustanovljen samo za rađanje djece. Sama naime narav nerazrješivog saveza među supružima, kao i dobro djece, zahtijevaju da i međusobna ljubav bračnih drugova zauzme mjesto koje joj pripada, da napreduje i dozrijeva. Zbog toga i kad nema djece, često puta tako željene, brak ostaje kao zajednica i zajedništvo čitavog života i zadržava svoju vrijednost i nerazrješivost." (Dokumenti Drugog vatikanskog koncila, *Gaudium et spes*, br. 50)

Velika prijetnja današnjem društvu, obitelji i njenom odgojnog djelovanju je relativizam koji, ne priznajući ništa konačnim, kao posljednju mjeru postavlja vlastito "ja" s njegovim htijenjima te, prikazujući se slobodom, postaje svakome zatvor. "Različiti današnji oblici raspadanja institucije braka, kao slobodni zajednički život, brak na probu, sve do pseudobraka među osobama istog spola, izraz su anarhične slobode koja se pogrešno predstavlja kao istinsko oslobođenje čovjeka. Takva pseudosloboda utemeljena je na banalizaciji tijela, što neizbjježno uključuje i banalizaciju čovjeka." (papa Benedikt XVI., *Čovjek je pozvan na ljubav*). Kršćanska obitelj pozvana je da nadide relativizam u odgoju osobe i da se suprotstavi njegovoj prevlasti u društvu i kulturi.

Obitelj - svjedok vjere

Krštenje djeteta dijeli se u vjeri roditelja i kumova. Što to znači? To je obaveza i poziv koji oni prihvataju da svoju vjeru prenesu na djecu. Oni postaju

svjedoci Očeve ljubavi po Isusu Kristu. To nije samo formalna vjera, točnije samo formalno biti vjernik krštenjem i primanjem sakramenata. Biti svjedokom vjere znači svjedočiti vjeru ukorijenjenu i isprepletenu sa svakodnevnim životom. Teško je govoriti o jednoj takvoj vjeri, čak i meni koji slijedim poziv i polako napredujem sitnim koracima u otkrivanju Božjeg misterija ljubavi. Velika većina vjernika danas ima pogrešno formiranu vjeru, tj. u onom pravom smislu niti je nema. Vjera znači skok u prazno, skok u zagrljav Božje ljubavi. Prava vjera ne traži samo onaj formalizam, ona traži puno više, ona traži čitavo čovjekovo biće i njegov život.

Izgleda teško, i jest teško, ali moramo znati da čovjek nije sam. Čovjek nema te snage približiti se Bogu, već je Bog onaj koji se objavljuje čovjeku i vodi ga kroz život, a čovjek se treba odazvati, prihvati svoju malenost i poniznost pred Božjim misterijem i slijediti Ga.

Ovaj poziv na svjedočenje i prenošenje vjere pokušat će predočiti primjerom iz stvarnog života jer to uistinu jest stvarnost koja se može živjeti, nije samo neka iluzija koju teoretski razlažem. Da bi vjernik uistinu bio vjernik, on mora "komunicirati" s Bogom. Bog čovjeku daje svoju Riječ, a čovjek molitvom zahvaljuje i stavlja pred Boga svoje molbe i potrebe.

Koliko je molitva prisutna u našim obiteljima? Bolje rečeno, kolika je komunikacija unutar obitelji, a zatim i njeno obraćanje Bogu? Postoje obitelji koje su svoj život prožele molitvom i svjedočenjem vjere.

Obitelji koje ne mole samo one osnovne molitve (Oče naš, Zdravo Marijo i sl.), već su dugotrajnim i upornim radom unijele u svoj život i redovito čitanje Svetog pisma, tumačenje i lomljenje Riječi Božje od roditelja svojoj djeci, te čak i zajednička molitva časoslova, napravile su korak više. Tu otac ima ulogu predmolitelja te obiteljske liturgije. Djeca nisu samo pasivni slušači, već ispituju i promišljaju te izgraduju svoju vlastitu vjeru i aktivno je žive u svojoj obitelji. To je moguće, samo se treba odvažiti i krenuti ustrajno tom stazom.

Bliži se vrijeme Božića, najljepšeg obiteljskog blagdana. Vrijeme prije i oko Božića veoma je vrijedno za aktivno življenje i svjedočenje vjere u obitelji. Tako npr. prilikom ukrašavanja obiteljskog doma, posebno kod postavljanja jaslica, roditelji mogu svojoj djeci tumačiti značenje Isusova rođenja, nazaretske obitelji, njihova života i dr. To može biti početak koji će s vremenom prerasti u istinski dijalog koji vodi međusobnom izgrađivanju obitelji. Za to nisu potrebni neki savršeni uvjeti - ugledajmo se u nazaretsku obitelj, u jednostavnost njihovog života.

Neka se ovo Gospodinovo rođenje dogodi u našem srcu. Nemojmo se bojati, pripremimo se i širom otvorimo vrata, ispunimo se radošću Njegova dolaska.

Na kraju svima želim radostan Božić i blagoslovljenu Novu godinu.

Božidar Volarić

Proračun Općine Vrbnik za 2006. godinu

1.	UKUPNO PRIHODI	16.980.480
1.1.	Prihodi od općinskih poreza	3.950.500
1.2.	Potpore	3.800.000
1.2.1.	Potpore iz županijskog i državnog proračuna	2.800.000
1.2.2.	Potpore Hrvatskih voda	1.000.000
1.3.	Prihodi od koncesija, ekspl.min.sir. i ost.pr.	665.000
1.4.	Prihodi od prodaje roba i usluga	1.530.000
1.4.1.	Pristojbe i naknade	180.000
1.4.2.	Komunalni doprinos	800.000
1.4.3.	Kom. naknada, prikljušak na vodovod	550.000
1.5.	Kapitalni primici	7.013.180
1.5.1.	Prihod od prodaje zemljišta i grobnica	1.050.320
1.5.2.	Prihodi od prodaje stanova	5.962.860
1.6.	Finansijski primici	21.800
2.	UKUPNO RASHODI	16.980.480
2.1.	Glava: 1 Stručne službe	1.023.500
2.1.1.	Rashodi za plaće	553.000
2.1.2.	Materijalni izdaci općinske uprave	89.000
2.1.3.	Usluge: vještačenje, platni pr, promidžba, dr.	304.500
2.1.4.	Održavanje zgrada i opreme	46.000
2.1.5.	Sufinanciranje turističke zajednice	31.000
2.2.	Glava: 2 Komunalni sustav	13.372.856
2.2.1.	Održavanje i proširenje javne rasvjete	400.000
2.2.2.	Održavanje javnih površina i odvoz smeća	585.000
2.2.3.	Koncepcija razvoja vodoopskrbe otoka Krka	300.000
2.2.4.	Sanacija lukobrana	160.000
2.2.5.	Izgradnja mrtvačnice	400.000
2.2.6.	Izgradnja poslovne zone Zabrdi	300.000
2.2.7.	Vodovod Risika-Garica I faza	3.600.000
2.2.8.	Proširenje groblja	390.000
2.2.9.	Otkup stanova POS-a	3.484.750
2.2.10.	Uređenje cesta objekt POS-a	1.500.000
2.2.11.	Uređenje ceste Bočina-Rajska	1.000.000
2.2.12.	Proširenje ceste Br.Trinajstić-Kostrij	150.000
2.2.13.	Vodov. Mreža Ljupojica-F. Volarića	100.000
2.2.14.	Odvodnja Vrbničkog polja	100.000
2.2.15.	Rekonstrukcija vodovoda Vrbnik	200.000
2.2.16.	Sanacija gradskih zidina	100.000
2.2.17.	Otkup zemljišta	133.106
2.2.18.	Nerazvrstane ceste	200.000
2.2.19.	Ostala kom. infrastruktura	270.000

Proračun Općine Vrbnik za 2006. godinu

3.	Glava: 3 Kultura (Radio OK, Kv. Vez,)	25.000
4.	Glava: 4 Predškolski odgoj (Dj.vrtić, pokloni Sv. Nikola)	195.000
5.	Glava: 5 Obrazovanje (Potpora Osnovna škola)	150.000
6.	Glava: 6 Šport (pomoć športskim društvima)	40.000
7.	Glava: 7 Zdravstvo	41.200
8.	Glava: 8 Socijalna skrb (stipendije, Caritas, prijevoz,)	79.000
9.	Glava: 9 Poljoprivreda i obrtništvo	180.000
10.	Glava: 10 Prostorno uređenje	862.424
10.1.	Urbanistički planovi Vrbnika i Risike	623.600
10.2.	Geodetske usluge cesta Vrani	121.024
10.3.	Ostale geodetsko-katastarske usluge	117.800
	Glava: 11 Javni red i sigurnost (Vatrogasna zaj. otoka Krka)	130.000
12.	Glava: 12 Vjerske zajednice (donacije)	80.000
13.	Glava: 13 Udruge građana (pomoći kulturnim društvima, HVIDRA)	73.500

Razdjel: 2 Predstavnička tijela

1.	Glava: 1 Općinsko vijeće i poglavarstvo	328.000
1.1.	Naknade predsjednika vijeća i vijećnika	182.000
1.2.	Naknade poglavarstva	41.000
1.3.	Ostale javne usluge (pokroviteljstva, političke organizacije)	105.000
Razdjel: 3 Mjesni odbori Garica i Risika		400.000

Vrbnik početkom XX. stoljeća (1903. - 1910.)

Prostorni plan uređenja Općine Vrbnik

Prostorni plan uređenja Općine Vrbnik stupio je na snagu 1.lipnja 2004. (SN 16/04) da bi ga Uredba o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN128/04) nakon tri mjeseca stavila van snage dok se ne uskladi s istom i s Prostornim planom Primorsko-goranske županije.

Cijela Općina Vrbnik nalazi se u području zaštićenog obalnog područja.

Smjernice iz Uredbe koje se primjenjuju u postupku usklađenja:

- očuvati prirodne, kulturne, povijesne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika,
- osigurati primjenu mjera zaštite okoliša na kopnu i u moru, te osobito resursa pitke vode,
- planirati cijelovito uređenje i zaštitu na osnovi kriterija očuvanja prirodnih vrijednosti i cijelovitosti pojedinih morfoloških cjelina,
- sanirati vrijedna i ugrožena područja prirodne, kulturne i povijesne baštine,
- osigurati slobodan pristup obali i prolaz uz obalu te javni interes u korištenju, osobito pomorskog dobra,
- očuvati prirodne plaže i šume, te poticati prirodnu obnovu šuma i drugu autohtonu vegetaciju,
- ne planirati nova građevinska naselja niti njihovo međusobno povezivanje,

- ograničiti gradnju u neizgrađenom dijelu postojećih građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja) uz morsku obalu osim za funkcije neposredno povezane uz more i morsku obalu,

- uvjetovati razvitak prometne i komunalne infrastrukture zaštitom i očuvanjem vrijednosti krajolika,

- planirati građevine stambene, poslovne i druge namjene tako da namjenom, položajem, veličinom i oblikovanjem poštuju zatečene prostorne vrijednosti i obilježja,

- sanirati postojeća napuštena eksploracijska polja mineralnih sirovina i industrijska područja prvenstveno pejsažnom rekultivacijom ili planiranjem ugostiteljsko-turističke sportsko-rekreacijske namjene.

PPUO Vrbnik (SNPGŽ 16/04) prilikom usklađenja pretrpio je neznatne izmjene zahvaljujući stajalištu prilikom njegovog donošenja da se maksimalno zaštiti prostor od preizgrađenosti i poštujući zakonsku regulativu (Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske kao i odredbe PP PGŽ):

Sva građevinska područja Općine Vrbnik izgrađena su više od 50% te ih nije bilo potrebno smanjivati.

Ukupna izgrađenost dijela građevinskog područja svih

naselja na području Općine Vrbnik iznosi 114,34 ha i veća je od prikazanog u donesenom PPUO Vrbnik, što je proizшло iz pregleda orto-foto snimke prostora i uvažavanja izdanih građevinskih dozvola.

Komunalna opremljenost naselja je različita stoga ih je potrebno komunalno opremiti (odvodnju otpadnih voda nema riješeno ni jedno naselje). Za ostvarenje većeg i boljeg gospodarskog razvijta ključna je pretpostavka uravnotežena opskrba vodom i rješenje odvodnje otpadnih voda.

Svi neizgrađeni dijelovi građevinskog područja naselja na području Općine Vrbnik morati će imati mogućnost priključka na zatvorenu javnu mrežu odvodnje otpadnih voda odnosno vlastiti zatvoreni sustav kanalizacije s pročišćivačem dok je donošenja Uredbe isto rješavano nepropusnim septičkim jamama.

Povoljnost Uredbe i usklađenja s istom je što će se iako i dalje postoji obveza izrade urbanističkih planova do izrade istih, sada utvrđivati neposrednom provedbom PPUO zahvati i uvjeti smještaja građevina unutar izgrađenog dijela građevinskog područja.

Uredbom je onemogućena izgradnja smještajnih kapaciteta, vikend i apartmanskih naselja u izdvojenim cjelinama čime se izbjegava izgradnja naselja koji

imaju stanovnike maksimalno dva mjeseca u godini a kompletna infrastruktura se mora izgraditi i održavati cijelu godine čime se znatno poskupljuje izgradnja i održavanje iste.

Turističko naselje Risika istok sastavni je dio naselja Risika te će se Urbanističkim planom uređenja prema Uredbi namijeniti za potrebe turizama.

Uredbom je omogućeno da prijavljena poljoprivredna gospodarstva i seljačka domaćinstva koja pružaju ugostiteljske i turističke usluge u svom domaćinstvu mogu graditi pojedinačne ili više prizemnih građevina ukupne površine do

200 m² za navedene namjene na parceli minimalne veličine 3 ha te da su najmanje 300 m udaljeni od obalne crte.

Moguća i zakonom dopuštena izgradnja u funkciji poljoprivrede trebala bi prije odobrenja biti vrednovana kroz objektivne programe (razvojne projekte) koji će dokazati svrhovitost, gospodarsku opravdanost i učinkovitost namještanog zahvata i njegovu uskladenost s elementima zaštite i očuvanja prostora i okoliša.

Kamenolomi na otoku planira se isključivo u svrhu građenja na otoku.

Planirana je sanacija kamenoloma Zakojnica i izrada Studije utjecaja na okoliš za kamenolom Garica.

Temeljeno na Uredbi na području Općine Vrbnik u pojasu širine 1000 m od obalne linije, izvan građevinskih područja određenih PPUO Vrbnik moguća je izgradnja samo građevina infrastrukture, uređenje pješačkih zona i prostora za odmor, te uređenje prirodnih i uređenih morskih plaža.

Primarna mjere za sprečavanje i smanjenje onečišćenja je izgradnja javnih sustava za odvodnju otpadnih voda.

Općina Vrbnik

Što o ovom Prostornom planu Općine Vrbnik misle naši sumještani, upitali smo neke od onih koji su nazočili javnoj raspravi.

Dinka Polonijo: *Rasprave gotova da nije ni bilo. Očekivala sam više informacija ali i bolje oznake čestica. Sve je šifrirano pa je teško utvrditi je li neka čestica u zoni građenja ili nije.*

Ivan Katunar: *Budući da smo se ponovo našli u situaciji da dajemo primjedbe na već doneseni Prostorni plan, a već imamo i neka iskustva o njegovoj primjeni, trebalo gaje, po meni, dati "ljudima od*

strukte" (Uredu za graditeljstvo u Krku) neka oni ukažu na ono što bismo trebali predvidjeti da ne bismo sami sebe ograničili u nečem što Zakon dozvoljava. (Nakon usvajanja ovaj Prostorni plan postaje konačan do 2015. godine). Oni uostalom imaju uvid i u druge Prostorne planove na otoku Krku pa znaju kako su to drugi riješili, a imaju i operativu koja to rješava. Naše primjedbe samo ukazuju na naše interese tj. ukazuju na probleme pojedinaca u Vrbniku. Kako to treba riješiti generalno, zna struka. Treba uzeti u obzir naše interese, specifičnost terena, zakonitost i način provedbe, regulativu koja to rješava i na temelju toga pronaći najbolje rješenje. Neće biti dobro ako mi

sami sebe ograničimo, a mogli smo to predvidjeti drugačije (i izbjegnuti), a nismo znali jer se nismo konzultirali sa strukom.

Zvonko Volarić: *MO Risika napraviti će zapisnik i zahtjev u vezi turističke zone u Mavri. U turističku zonu trebali su ući i Čišćaci. Vidi se da Općina brine samo o svojim terenima.*

Mate Volarić: *Plan je nerealan. Općina gura naprijed svoje terene, a za druge ne mari. Pitao sam zašto Rasohi, kao najljepša puncta, nisu ušli u turističku zonu i odgovoreno mi je da je trebalo reagirati prije tri godine.*

Spomin...

Ne volin previše šetat. Ja sen više od onistih ki sedu va auto i gredu kamo rabi. Istešo kada god prošećen po Vrbsniku. Niki dan sen šla Namori da vidin kako nan stoji barka (muški nisu bili doma), aš je fanj puhalo, a nis znala kako je vezana, a i vodi je bilo još va njoj od pasanoga dežja. Kad sen već bila va Mandriću, prošetala sen do Novoga porta...; sela na kamik na Staron portu i... gjedala prema Nuluku.

Habjivala sen babu kako su ženi hodeli prat velnu, a i drugo perilo, "na mori" ili na Zgribnicu... Najprije da su ju prali va moru, a onda su ju režentivali na Kelku. Ni bilo ni vodi, ni mašin za prat ni robu ni okruti, a ni fonje nisu mogle požirat toliku vodu. Dali bi na glavu vernju i šle bi "na mori"... Oprali robu, malo počakulali, raširili velnu po kamikih i šli doma. Perilo se nosilo va košari na glavi ili na mulcu. Evako je pravjala moja baba. Rano je umrla pe se malo toga pametin.

Kad sen prihivala z Rikve, hodela sen na sufit i prebirala po starih vrnjah i bavulih. Čitala sen foji i gjedala letrati ke su pošijali nje braća z Merik od piri njihove dice. Misela sen kako je tamo, aš su njihove ženi imeli lipe klobuki na glavi i delge vešti. Vavik su se letratali pol kakovoga lipoga,

veloga auta i sprid lipe kuće ili sprid božićnoga drva velikoga do štuka.

A moje babi... na glavi su nosili vernju, perilo, keblaču, kebel; a mesto klobučića svitek (da ne zažule glavu...).

Šla sen na Kelk i mislela koliko je ruk zimalo vodicu od one skalnice, koliko puti su se naše ženi prgnuli da začerpnu malo slatke vodi pol skal kako se gre na Nuluk.

Denes oko skalnice sveku sezonu vidin kako mladići i muži gore ogenj i delaju "roštilj" va onoj skalnici ka je još na mestu. Morda ni ne misle će je ona skalnica bila mojoj, a i njihovoj babi i prebabiji...

Vela kamenica i skalnica su razbijeni, va vodi je mriža, a na njoj športkica...

Pitala sen dicu va školi dal znaju kadi je Kelk i niki mi ni znal reć kadi je Kelk i "Vodniška"?... A ni ja njen nis znala čudo o tomu pravit, samo

da su nan babi va tih skalnicah prali odela i robu. Stresivale su prani z okruta va more, pustile da se moći; pokjeknuli su na kamik pe potezale ke sebi i pod rukami žulili po kamikih. Kad god su već prije doma prani dale va lušiju i

na njega zakuhale popel i onako teško prani nosili "na mori". Kječali su i na deskah robu prali, režentivali, namakali i opet režentivali, ožimali, razgrnjivali po gromačah i trudni ze vrnjun na glavi hodeli zgorun Brigon. Kad bi se prani osušilo, zinesli bi ga doma.

Denes Peru makini, automati polivaju vrti; ni ne mislimo na to kako su nan babi na glavi nosili kebli z vodun i na Kelku prali robu dok po kućah vodi ni bilo.

Sprid kuć delamo "fontani"; vodica šumi, a okolo su rožice... a na Kelku i Nuluku černilo, ogenj, športkica...

I ko će je v Rikvi spomenik mlikarici ka nas je zgojila i friško mliko nosila po kućah, i mi va Vrbsniku moremo poredit Kelk, njegove skalnice i špini po Gradu, aš su to naše "fontani" ...

Neka to bude spomin na naše babi i na sveku kapju vodi ku su na glavi va keblu prnesle kuću.

prof. Mira Katunar

KUĆA MOJE MATERE

Va kuću se staru
vavik vraćan,
to mi je njazlo
va kon je teplo.
Vraćaju se ditenski spomeni,
još su va njoj bikabit i boro,
kvadri ze slikami
svetimi i svitovnimi.

Srce kućno, stari reloj,
još vavik bati.
Zapalila sen svicu
na staron kandileru.
Stišnjena va svon njazlu
haban kako bura puše,
a svica gori
za meni drage duše.

NAŠI PO SVITU

Život je rashital
čudo naših judi
po svitu,
kako more
pešcaci po žalu.

Vaja jih,
hita i zibje,
ma seki opeta
nazada pride.
K' sebi jih velče
ze forcun posobojnun,
vičnun.

Tako verujen
da nijeden od onijstih
ki su delgo šli,
ne more nigdar pozabiti
pe', bilo lipje ili grdje,
kako je
Doma bit.

DUŠA

Zemi kamik
na žali
gladek, na balicu
kako jaje,
beli kamik
ki ni takov bil
odvavik.
Ošter je bil,
ma sve leta
ga je more brusilo,
sol zigrizala...
Sedaj se sviti
nakraj žala
lip i bel,
čista duša.

Marinka Matanić-Polonijo

Mira Anić

Marija Trinajstić-Božić

**Božić va mojoj
fameji**

Evo, Božić je pred dvermi.
Va skuli meštri seko toliko
"pitaju" ili seki dan nič
"pišemo". Jedva čekan Božić.

Kad pride Badnjak, na
našen stolu se najde: bakalaj,
palenta, juha od fažola; a za pit,
kako ki oće: vino ili franbovo.
Po obedu se zasladiamo ze
fritami ke mati parića. Tako va
ćakuli kitimo šmrikvu i delajuć

jaslice pride vrime za poć na
polnoću. Teplo se obelčemo i
pomalo partimo prema crikvi.
Po polnoćki se po putu čestita
juden Božić.

Drugo jutro kuntenti se
spravljamo za Velu mašu ka je
kantana po staroslavenski. Judi
na maši, niki va novih, a niki va
starih svitah, veselo kantaju
"Svin na..." i mole se Bogu. Kad
pridemo doma, čekamo da svi
sedu za stol da se more počet z
obedon. Za obed obično imamo
šurlice ze zvaceton od
jančevini. Po obedu ćakulamo i

jimo slatko, a večer oko šeste
ure gremo čestitat rodbini
Božić. Tu se opet ćakula i popje
ki bićerin.

Božić je vrime regalanja,
lipih želj i mira. Ne rabimo
regalat nikakovih posobojnih
dari, nego je dosti reć bližnjemu
ku lipu besedu i dat ruku.

Petra Gršković

VII. raz.

Ddr. Marijan Valković, svećenik-teolog, trajno otvoren novim izazovima

Vrnik se s osjećajima zahvalnosti i poštovanja prve nedjelje mjeseca prosinca spomenuo pete obljetnice smrti ddr. Marijana Valkovića, svećenika i istaknutog znanstvenika. Tom je prigodom na njegovoj rođnoj kući otkrivena spomen-ploča a uskoro će jedna vrbnička ulica nositi njegovo ime.

Spomen na popa Marijana, kako smo ga u Vrniku redovito zvali, ponajprije je spomen na čovjeka jednostavna i skromna koji je drugome znao podariti i vrijeme i riječ. Takvim ga pamti Vrnik i Vrbenčani. Ali, takvim ga pamte i mnoge generacije studenata kao i brojni profesori koji će redovito uz njegovu priznatu stručnost i kompetentnost isticati i tu značajku.

Ddr. Marijan Valković je rođen u Vrniku 26. studenoga 1927. od oca Antuna i majke Margarete (rođ. Lucetić). Vrnik ostavlja nakon završene osnovne škole, a gimnaziju pohađa u Krku, Rijeci, Vidmu (Udine) i Pazinu. Teološki studij upisuje i kasnije diplomira na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1954. te odmah nakon toga odlazi na prvu pastoralnu službu u Poljica. Na daljnju specijalizaciju u Rim odlazi u svibnju 1960. i od tada će se potpuno posvetiti znanstveno-profesorskoj službi. Postigavši dva doktorata (iz teologije i morala) vraća se u Domovinu te počinje predavati

najprije u Zadru, zatim u Rijeci, a od 1974. pa sve do umirovljenja predaje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Posebno područje interesa i značajni znanstveni doprinos dr. Valković će dati na području moralne teologije, odnosno socijalne etike. Njegova promišljanja i predavanja, kao i brojni tekstovi razasuti po mnogim teološkim (i ne samo teološkim) revijama, otkrivaju teologa koji je izazov znanstvenom opredjeljenju nalazio upravo

da se nešto učini pa makar to bio i samo mali korak. Pitanje koje stalno stoji u pozadini njegova znanstvenog rada i koje ga je poticalo na stalno razmišljanje moglo bi se jednostavno izreći: kako danas živjeti vjeru? A odgovor koji je pružao redovito je uvažavao iskustvo vjere ne samo u individualnoj, već i u njezinoj društvenoj dimenziji.

Njegovo nastojanje za "ucjepljenjem" vjere u konkretnu društvenu situaciju tim je značajnije ako imamo u vidu činjenicu da se najveće razdo-blje njegova djelovanja odvija upravo u vrijeme obilježeno snažnom ideologijom koja kršćanstvu i evandeoskim vrijednostima nije bila nimalo sklona.

Nakon promjena u Hrvatskoj 1990. bio je među prvim teolozima koji je svoja premišljanja o aktualnim društvenim temama (npr. o socijalnoj pravednosti i solidarnosti) počeo objavljivati u društvenim časopisima, uvodeći na taj način i teološko-socijalna premišljanja u širu društvenu javnost. I njegov posljednji tekst, iako obujmom mala, ali promišljanjima veoma bogata knjižica (*Civilno društvo izazov za državu i Crkvu*), govori o teologu koji promatra život Crkve u izazovu aktualnih društvenih procesa.

U znanstvenom se djelovanju više opredijelio za članke negoli za knjige. Ipak, nekoliko knjiga koje je on uredio, redigirao

u konkretnim problemima vremena u kojem je živio i djelovao. Prof. Valković je oštroumno i pronicljivo znao analizirati situaciju ili određenu problematiku, promatrajući je uvijek u širem društvenom i teološkom kontekstu. Ali, koliko su god te analize duboke, tu se ne bi zaustavljao. I onda kada je bilo veoma teško naznačiti putove kojima bi trebalo krenuti i načine kako se suočiti sa nekim problemima, on je uvijek poticao

ili djelomično preveo bile su više godina nezaobilazni tekstovi studenata teologije (tri sveska Häringova priručnika moralne teologije te knjigu *Socijalni dokumenti Crkve. Sto godina katoličkog socijalnog nauka*, gdje su po prvi puta na hrvatskom jeziku skupljeni socijalni dokumenti Crkve).

Stalna povezanost i praćenje teološke misli u inozemstvu (bio je član više teoloških društava: *Međunarodno interkonfesionalno društvo "Societas ethica"*, *Europsko teološko društvo*, *Radna zajednice austrijskih socijalnih etičara*, *Udruženje "Johannes Messner-Gesellschaft"*, *Europa-Forum*, sudjelovanje u radu *Katoličkih teologa moralista i socijalnih etičara njemačkog govornog područja*), sudjelovanja na brojnim simpozijima te njegovi nastupi kao profesora-gosta na teološkim fakultetima u Beču, Grazu i Mainzu, bili su obogaćenje za njega osobno, ali isto tako i cjelokupnu teološku hrvatsku javnost koja je na taj način mogla biti upoznata i povezana s tim

događanjima na širim međunarodnim razinama.

Bio je kanonik Krčke biskupije, a 1994. dobiva počasni crkveni naslov kućnog kapelana (Monsignore). Predsjednik Republike Hrvatske, zbog zasluga za znanost, imenovao ga je 1998. "Redom Danice hrvatske s likom Rudera Boškovića".

Drr. Marijan Valković umro je iznenada 3. prosinca 2000. u

Zagrebu, a pokopan je u svećeničkoj grobnici pred crkvom Sv. Ivana u Vrbniku.

O znanstvenom doprinosu ddr. Marijana Valkovića, osobito na području moralne teologije, još će se govoriti na mnogim forumima, a nadati se da će i njegova djela, sada još uvijek razasuta po raznim knjigama i časopisima, uskoro biti sakupljena i objavljena.

dr.sc. Jerko Valković

Oda porojenju

Gabrijel će navistit Mariji
da će ona Božja mati biti.

Va kućici kadi je kječala
zlatna svitlost ju je obasjala!

Marija je Bogu obećala
i nevinost svoju zavećala,
ma kad anđel reče svoje ime,
jena milost Mariju opline.

«Ti ćeš, Divo, Isusa roditi,
celon svitu spaša navistiti.»
Tad Marija prihvati to stanje;
to je bilo od Boga poslanje!

Z Osipom se bila zaručila,
ma naviki divica je bila.
Zato anđel Osipu objavi
da će ona biti Božja mati!

Ona se je bila baš smutila
kad je ove riči razumila,
Ivanovu mater pohodila,
ka je berzo Ivana rodila.

V Nazaretu mirno su živeli
i čekali ze Osipon svetin,
kada će se ura dogoditi
da Marija sina će roditi.

Prepeti se Mariji i njemu
kada su šli prema Vitlejemu.

Šli su iskat u judi počinka
da bi mogla roditi Božjega sinka!

Kad odmora nigdire ne najdu
šli se sklonit vitlejemsu štaju.

Tamo mati na kolena krekla,
zlatna svitlost telo njoj obekla.

V ruki primi ona Božjeg sina,
za naviki ostane Divica.
V krilo ga je brižna položila
i haljama svojimi pokrila.

Leta trajstri ona ga je gojila,
Osipovu smert je doživila.
Muku sina od perve je znala
kada ga je v ruki prijimala.

Š njin je ona i pod križen bila,
bol njegovu skupo š njin nosila.
Z križa te njoj va krilo ga dati,
bolun svojoun da nan grihi plati.

V nebo je šel, ona je ostala
da bi za nas milost prizivala.
I ona će uznesena biti
za nas grišne naviki moliti!

Marica Stašić-Milić

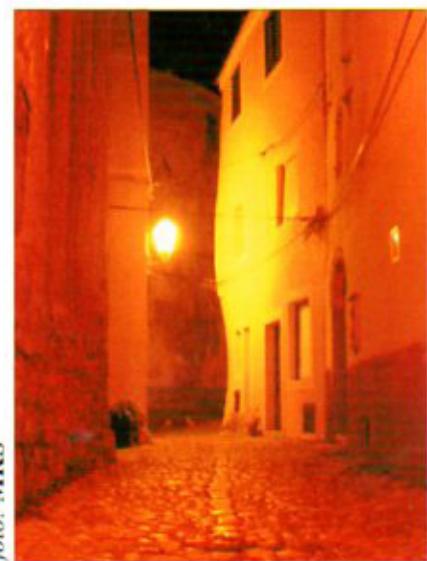

foto: MKS

KUMPANIJE

Kumpanija je "glas Božji".

Seka mati Vrbniku ka ni imela sina va kumpaniji bila je znemirena. Zato je i stara vrben-ska bila da je kumpanija "glas Božji". Bit bez kumpanj i kumpanije čovik je zgubjen, i prvo i danes.

Znamo dobro da ako je sin bil zven kumpanije da su mu se mat al otec hodeli dogovorit da ga se zeme va kumpaniju. Po tomu se vidi koliko je kumpanija štimana.

Če je to kumpanija?

Više je sorti kumpanij. Evujstu o koj mi pišemo delaju godišća, premci

Solidni, 1942. god.

Za Ivanju bi se mlada kumpanija prvi put pokazala i dobila ime.

Kumpanije su ime dobivali od onejste sprid sebe vezano za niku šentericu ku bi tisti opravili.

V leti su bivali tanci na Škujici kadi je seka kumpanija imela svoj stol, a divojka je mogla prit za stol samol ako je bila frajarica. Druge divojki su sideli po zičićih i čekali ako će ki prit po njih za tancat.

Križari, 1938. god.

rojeni va iston letu, al' leto gori-doli. Zajeno su hodeli va školu, na skulu, na levu, va vojsku...

Kumpanije su se redovito kumpanjali na nedije, blagdeni, mesopusne dani i na letnjih manjažah. Dilili su če su pojali i popili, svi isto.

Kumpanije su imeli reguli kih su se morali držat: dat "maj" na Placu, divojkan i Gospoji Majki Božjoj od Zdravja, a najmlaja kumpanija na mesopusni ponedijek hodit ke divojkan va belu.

Kotlari, 1956. god.

Kuščeri, 1963. god.

Galačani, 1964. god.

Va zimskon štajunu, kada ni bivalo tanca, kumpanija je hodela na fraj. Sidelo bi se, pilo, čegodare morda i pojalo, ma nikad maj ni divojka ostala ze mladiči sama. Mladičen ruki nikad nisu smeli bit bez dela, pe su se više puti zabavjali ze fermentunon.

Sedaj čemo van nabrojiti nike imena od vrbenskih kumpanij.

Neka na prvon mestu bude DOPUNSKA. To su mladiči ki nisu

imeli više se s kin pejat aš su se kumpanji poženili. Va Dopunskoj je vavik bilo više godišt.

KADETI (1900.-1902.), STARI NEHAJ (1905.-1907.), MLADI NEHAJ (1910.- 1912.), SOLIDNI (1920.-1925.), aš nikad nisu bili pjani. KRIŽARI(1922.).

Ondat ni bilo kumpanij sve do vele kumpanije SEGULI (1925.-1929.). Redovito su se kumpanjali sve do sprid nikoliko let, a znali su i lipo zakantat. Ime su dobili po segulu ki su obisili plovanu na kjuku.

Žabari, 1964. god.

Populoti, 1970. god.

Biseri, 1975. god.

Zada njih su bili KJETVICE (1927.-1931.). Ime su dobili zač su "lipo" govoreli. Nisu bili kuntenti z' imenom pe su ga kambjali va JADRAN.

ČUFIĆI (1932.-1933.) su se zvali aš su se po modernu na bubiko česali. Ondat su PEKLENČIĆI (1934.-1936.) aš su se najdivali va Peklu. Ondat su MLATAČARI (1933.-1934.). Jedni su bili basi, a drugi fanj visoki pe su po mlatači dobili ime.

KUMARI; GALAĆANI (1937.-1939.) štacija Galija. KOTLARI (1940.-1942.), KUŠČERI (1943. - 1945.), ŽABARI(1946.-1947.), ŠKRTAČARI (1948.-1949.), (1950.)?, POPULOTI (1952.-1954.), BISERI (1954.-1955.), GAVRANI (1956.-1957.), TAPUNI

(1958.-1960.), PUČIĆI (1960.-1961.) aš su govoreli da će prit vrime kad će bit sve na pučice, (1962.), KOMPRESORI (1963.), ČEPIĆI (1964.), PODREPNJACI (1965.-1966.), KOZIREPI (1967.-1969.), BEZGAJBARI (1970.-1972.), KANCIKULI (1973.- 1975.), FUFUNJE (1975.-1977.), KANGAROLI (1977.-1978.), DIBJAČINI (1978.-1980.) zač su dobili ime prosudite sami!, POKUĆERINI (1980.-1982.), ma ovu kumpaniju nismo još videli ni na ponedijek ni na utorek mesopusni, TATI (1982.-1985.), MAČINI (1985.-1986.), MIRAKULI (1987.-1988.), FLOĆINI (1989.-1990.).

Kancikuli, 2005. god.

Bilo bi lipo da se ne zatere ov običaj, ma ne samo da se dobije ime, nego da seki va kumpaniji zna če je bit kumpanj.

Jeden BISER i dva DIBJAČINI

P.S.

I frater da se je oženil za kumpaniju!

Zahvaljujemo svima koji su nam posudili svoje stare fotografije.

Kumpanjice 30-ih godina XX. stoljeća

Osvrt na proteklu turističku sezonu

Kraj godine vrijeme je analize uspješnosti turističke 2005. i planova rada za 2006. godinu.

U suradnji s vinarima, ugostiteljima, udrugama, društima i iznajmljivačima na području Općine Vrbnik, TZ je u protekloj godini organizirala niz aktivnosti i manifestacija, kao što su: Maškare 2005., akcije čišćenja plaža i podmorja, 5. Prvenstvo hrvatske u kuhanju lovačkog gulaša u kotliću za novinare, Dani vina otoka Krka - Vrbnik 2005., nastup na "Ekoetno Hrvatska 2005" na Zagrebačkom velesajmu, te sudjelovanje na izložbi vina u sklopu manifestacije "Bela nedeja" u Kastvu

Vrbnik su posjetile razne studijske grupe i novinari iz mnogih zemalja: Japana, Francuske, Češke, Slovačke, Velike Britanije, Koreje, Italije, Njemačke i Austrije.

U suradnji s TZ otoka Krka nastupili smo na sajmovima u Salzburgu, Budimpešti, Utrecu, Bolzanu, Padovi, Ljubljani i Karlsruheu, učestvovali u oglašavanju na njemačkom i talijanskom tržištu, te sudjelovali u radu Ureda i zajedničkim akcijama i programima od značenja za cijeli Otok.

U 2006. godini nastaviti će se sa svim dosadašnjim aktivnostima a, u okviru finansijskih mogućnosti, planiraju se

realizirati i razna kulturno-zabavna događanja.

Novost u 2006. godini je da za Razgon organiziramo manifestaciju sličnu Danima vina, a u mjesecu rujnu u Vrbniku će se održati i Međunarodno Prvenstvo Hrvatske u kuhanju lovačkog gulaša za novinare.

Svim Vrbenčanima i čitateljima Vrbničkih vidika želim Sretan Božić i uspješnu Novu 2006. godinu, a posebno onima koji su na bilo koji način pripomogli i sudjelovali u radu TUTZO Vrbnik.

*Direktorica TUTZO Vrbnik
Sanja Polonjo, dipl. oec.*

foto: Tomislav Justić

Inicijativa VKD Frankopan

VKD Frankopan ove je godine realizirao nekoliko projekata, o čemu smo izvješćivali u prošlom broju VV, kao i na proslavi desetogodišnjice postojanja.

Ponekad "uleti" i nešto neplanirano, pa smo tako u jesen pokrenuli inicijativu revitalizacije Knjižnice obitelji Vitezić, pokušavši je ostvariti u suradnji s Općinom Vrbnik, Župnim uredom Vrbnik, Krčkom biskupijom te vrbničkim svećenicima.

Svima smo se obratili pismom namjere, koje možete

ovdje pročitati u cijelosti, a koji bi bio prvi korak prema otvaranju vrata Knjižnice.

Bili smo nemalo iznenadeni kada, ni nakon 100 dana od pisma, nismo dobili odgovora ni od koga osim četvorice svećenika: fra Jerka Valkovića, fra Mata Polonija, vlč. Mata Žica i vlč. Frana Vitezića, koji nam u toj namjeri daju podršku.

VKD Frankopan nije institucija koja sama može pokrenuti tu problematiku obzirom da to nije u njegovoj nadležnosti, ali može, zajedno sa svima nave-

denima, poduzeti određene korake da se "stvari" brže pokrenu jer je sramotno držati zatvorene oči pred nečim tako vrijednim, a zanemarenim.

Stoga vas pozivamo da pročitate ovo pismo, jer možda vi imate volju, ideju, kontakte, moći da napokon zajedno sudjelujemo u ponovnom "otvaranju" Knjižnice, pošto je ona upravo nama i namijenjena

*Izvršni odbor
VKD Frankopan*

Vrbnik, 20. rujna 2005.

Poštovani,

obraćam Vam se slijedom rasprave i, nakon toga, odluke Izvršnog odbora VKD Frankopan od 3. rujna 2005. o uključivanju vrbničkog svećenstva, kao i općinskih vlasti, u revitalizaciju Knjižnice obitelji Vitezić.

Naime, svima su Vrbenčanima na teret zatvorena vrata Knjižnice. Ona dokazuju i ukazuju na naše (ne)poštovanje prema poklonjenome, našu (ne)brigu prema nasljeđenome, naš (nedostatan) odnos spram baštine.

Ugrožena je naša kulturna baština! Podijeljenost među ljudima, strankama, vlastima (svjetovnim i crkvenim) razlogom je ove opće nezainteresiranosti prema vrijednostima koje smo ne sami stvorili, već rođenjem naslijedili.

Nemamo na to pravo! Naše je pravo i obveza, kao građana i vjernika, kao kulturnjaka i intelektualaca, kao svjesnih i kao spremnih - sačuvati blago, držati ga kao kap vode na dlanu.

Što nam je činiti?

VKD Frankopan želi u suradnji s vrbničkim svećenstvom i vrbničkim općinskim vlastima pokušati riješiti problematiku zatvorenih vrata Knjižnice. Suosnovatelji iste, braća dr. Ivan Josip Vitezić i dr. Dinko Vitezić, i sami crkvenjak i svjetovnjak, u detalje su u svojoj Zakladi od 17. prosinca 1898. godine jasno i detaljno razradili ustrojstvo i rad Knjižnice (prostor, financiranje, čuvar, odbor...), dajući nam je u nasljeđe. Predlažemo osnivanje Odbora knjižnice kojega će činiti članovi svećenstva, članovi Općine Vrnik i članovi VKD Frankopan.

Osnovani Odbor trebao bi učiniti sljedeće:

- 1 utvrditi stav
2. organizirati popisivanje knjižničkog inventara: književnih djela, časopisa, korespondencije, namještaja i ostalog
3. popisati svu crkvenu baštinu i utvrditi pripadnost
- 4 popisati sve nasljeđeno bez obzira gdje se sada nalazi: knjižnica, župni ured ili drugdje gdje je moglo dospijeti posudbom.

To je prva faza, i najbitnija, u revitalizaciji Knjižnice obitelji Vitezić.

Predlažemo u tu svrhu usmjeravanje diplomanata ili postdiplomanata, kojima bi ova tema mogla biti zanimljivom.

Da bi se navedeno moglo ostvariti, uz dobru volju potrebno je iskoristiti svo naše znanje, ali isto tako i poznanstva i utjecaje (sjetimo se koliko se natječaja godišnje objavljuje u RH ili pak u EU!).

VKD Frankopan očekuje u idućih 30 dana Vaše očitovanje o navedenoj problematici, kao i pozitivan stav prema njoj, nakon kojeg ćemo dogоворити сastanak svih zainteresiranih u Vrbniku.

Ovo pismo poslano je na adresе osamnaestorice vrbničkih svećenika, Krčke biskupije, Uzoritog kardinala Josipa Bozanića, Župe Vrnik te Općine Vrnik.

S nestrpljenjem očekujemo odgovor i dogovor.

Uz pozdrav i štovanje,

Mirela Sparožić
predsjednica VKD Frankopan

Svoje sugestije ili viziju možete nam poslati na adresu Frankopana ili e-mailom.

Traktori i spremišta

Ponukan novim i ponekad estetski i arhitektonski potpuno neprilagođenim spremištima i garažama koje izrastaju u i oko Vrbenskog polja, kao i ponašanjem onih koji ujutro ne mogu spavati pa pale traktore, odlučio sam iznijeti i svoj pogled.

OPĆINSKI RED

Još u vrijeme austrijske vlasti na prostorima Vrbnika postojala je uredba prema kojoj sva stoka za ljetnih mjeseci radi pojačanog smrada mora van iz gradskih zidina, a tadašnja lokalna vlast osigurala je prostore gdje će se ta stoka smjestiti. Danas nas napretkom tehnologije ne smeta smrad, ali mnoge, a posebno turističke djelatnike smeta buka traktora koji često prolaze gradom već u pet sati ujutro te probude sve kojima prolaze pred kućom. Ako netko kreće od Vajavine ili od Namori probudi pola grada, u urbanističkom planu označenog kao „turističko ugostiteljska zona”, a iznajmljivačima ostaje ispričavati se gostima, jer više smeta traktorić u pet ujutro od bagera u podne.

Postoji i općinska inicijativa o gradnji spremišta van grada koju smatram dobrom, ali je postupak realizacije ipak predug.

Oni koji su ipak odlučili preseliti svoju poljoprivrednu mehanizaciju van Vrbnika uvidjeli su sve prednosti spremišta i garaža na, za tu

namjenu, puno boljim lokacijama od gradskog centra, međutim i u tom segmentu primjetan je nerед i neorganiziranost.

Prema zakonu o gradnji država ne postavlja prepreke u razvoju i dozvoljava gradnju spremišta i bez građevinske

garaža ili spremište sa urednim okolišem u kojem je sve na svom mjestu od slike koju gosti pamte kada vide skrpanu baraku. Prvi dojam je ipak važan, a vrbnički nam ne služi na čast.

Ovim putem pozivam nadležne da naprave ili prekopiraju planove gradnje za objekte koji služe u poljoprivredne svrhe te uvedu reda u gradnju spremišta i garaža. Isto tako bilo bi dobro da lokalna uprava razmisli o reguliranju vremena u kojem će biti traktorima dozvoljeno voziti gradom, jer ako je takva praksa bila normalna prije sto godina, ona mora biti normalna i danas.

Ako u pet ujutro pjevate na parkiralištu kršite javni red i mir i policija vas ima pravo i privesti, a ako prolazite na traktoru i budite goste, tada vam nitko ništa ne može.

HK

dozvole (samo uz suglasnost), a na Općini Vrbnik je postaviti tipski projekt prema kojem će se graditi spremišta, jer današnja je gradnja često sramota i ruglo, ne samo vlasnicima raznih baraka sklepanih od tri vrste ruzinavog lima, cigle i bloketa slaganih kako vam dođu pod ruku, a krovista od salonitki i plastike u mozaik kombinacijama, nego i svima koji u polju rade i od polja žive, kao i kompletnoj turističkoj slici Vrbnika. Velika je razlika u dojmu kojeg ostavlja uredno i lijepo napravljena

*Blagoslovljjen Božić
te
svetu i uspješnu
Novu 2006. godinu
žeče Vam*

Buffet PRIMOREC

PEKARA VRBNIK

PZ VRBNIK

Caffe bar DUBRAVKA

Market DRAGA

MARIŠKA d.o.o.

Frizerski salon IVANA

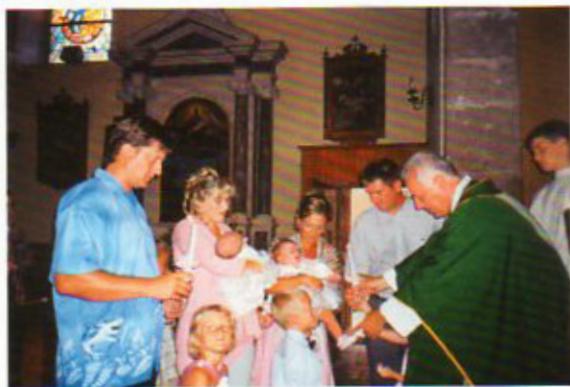
Konoba LUCE

VKD Frankopan

Restoran NADA

PZ GOSPOJA

Tiskanje ovog broja Vrbničkih vidika pomogla je Općina Vrbnik
na čemu joj najljepše zahvaljujemo.

Dora Papić i Mara Vadnov

Ivona Polonijo

Lucija Ivanović

Filip Price

Dea Justić

Margareta Perović

Petar Bolonić

Vijesti iz Župe

Sakrament sv. Potvrde primit će 19 mlađih iz Župe Vrbovnik iz ruku našeg biskupa Valtera Župana u nedjelju 2. travnja 2006.

Prva sv. Pričest za devetoro naše vrbničke djece predviđa se u drugoj polovici mjeseca svibnja.

"Bračni susreti" ili seminar za bračne parove održavaju se u Opatiji: 17.-19. ožujka 2006.

20.-22. listopada 2006.

01.-03. prosinca 2006.

Razgovori o obitelji od 24.-26. ožujka : o odgoju i komunikaciji u obitelji govorit će dr. Josipa Škarica iz Šibenika.

Hodočaće u Rim u tjednu nakon Uskrsa za mlade i mlađe bračne parove: od ponedjeljka navečer 17. do petka navečer 21. travnja 2006. godine.

Tri dana u Rimu, na zajedničkoj audijenciji kod Svetog Oca povodom prve godišnjice izbora za papu. Smještaj i putovanje po cijeni od 1.600,00 kuna.

Prijavite se na vrijeme šteteći za put!

Već nekoliko godina zaredom vrbnički svećenici, predvođeni Uzoritim kardinalom Josipom Bozanićem, u vrbničkoj

župnoj crkvi Uznesenja Marijina 1. kolovoza slave sv. Misu. I ove se godine okupila većina vrbničkih svećenika i mnoštvo vjernika.

Svake godine, pa i ove, vjernici Krčke biskupije početkom listopada slave sv. Misu u Marijanskom svetištu na Trsatu.

26. studenoga ove godine upriličen je susret krizmanika Vrbovnika i Baške u svetištu na Gorici.

Prešli u Očev dom:

Kristina VOLARIĆ

Marija TOLJANIĆ

Ivan TRINAJSTIĆ

Ružica GRŠKOVIĆ

Marija LUKARIĆ

Vjenčani u Gospodinu:

Katarina KRALJIĆ

i

John BERNIC

Božana BALTIĆ

i

Draško MARŠANIĆ

U vrbničkoj župi od srpnja su kršteni:

LUCIJA IVANOVIĆ, kći Nevena i Diane

FILIP PRICE, sin Anthonyja i Đurđice

MARA VADNOV, kći Romana i Ivane

DORA PAPIĆ, kći Đordija i Rozalije

IVONA POLONIJO, kći Mateja i Nedjeljke

MARGARETA PEROVIĆ, kći Darka i Zrinke

VESNA BATINA, kći Nenada i Vesne

DEA JUSTIĆ, kći Darka i Marinke

PETAR BOLONIĆ, sin Miljenka i Jasne

Bogorodice u Desetincu

U «Desetincu» je na Ivanju ove godine otvorena sakralna izložba koja obuhvaća vrijedne kolekcije koje Vrbenik čuva i na koje je vrlo ponosan.

U novouređenom dijelu nalazi se šest Bogorodica s djetetom: jedna od obitelji Žic, druga od obitelji pok. Petra Fugošića i četiri druge.

Lik Bogorodice nalazi se i u crkvi Majke Božje od Zdravlja, Gospoji, na javnom štovanju, a još jedna Bogorodica, osma, nalazi se u obiteljskoj kući Nikole Sparožića.

Prema mišljenju stručnjaka iz Konzervatorskog zavoda to je u Hrvatskoj unikatna zbirka od 8 Bogorodica iz 15. i 16.st.

U jednom dijelu prostora nalazi se i arheološka zbirka koju je skupljao svećenik i prof. Nikola Butković, a ostavio ju je rodnoj župi. Tu se nalaze djelovi posuđa, kamenih sjekira, strelica, ogrlica od jantara, starih oko 4000 godina.

Zbog pomanjkanja prostora nisu izloženi svi arheološki nalazi, kao ni numizmatička zbirka.

Antun Zec

Vrbenke u kazalištu

VKD Frankopan organizirao je odlazak na kazališne predstave u HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci. Prijavilo se tridesetak osoba, mahom vrbničkih žena (a čujemo da ih ima još), koje su se vrlo rado odazvale ovakovomu tipu zabave i edukacije. Bravo!

M.S.

Draške jeseni

Mjesni odbor Sušačke Drage pozvao je vrbničku folklornu skupinu, klapu Valomet i pjesnikinju Marinu Valković na tradicionalne Draške jeseni. Svečanost je upriličena u Hrvatskom draškom domu. Domaćini su vrlo lijepo ugostili Vrbenčane, koji se nadaju uzvratiti im tijekom ljetne sezone.

Julija Hlača

Klapa Valomet i starija folklorna skupina na Draškim jesenima

Izlet u Mariju Bistrigu

Umirovljenici Vrbnika svake godine organiziraju izlet. Tako smo i ove godine, 10. studenoga, išli autobusom u Mariju Bistricu. Putem smo se zaustavili u dvoruču Oršić, gdje nam je kustosica pokazala dvorac i muzej. Vidjeli smo i Gupčevu lipu, mjesto otkud su seljaci-kmetovi, predvođeni Matijom Gupcem, krenuli na feudalca Tahija. Vratili smo se u Mariju Bistricu tj. u svetište Majke Božje Bistričke, nama vrlo neobično obzirom je kip Majke Božje s djetetom crn. Zapjevali smo nekoliko marijanskih pjesama, izmolili krunicu, zapalili svijeće (svaki po svojoj nakani). Tamošnji župnik proveo nas je svetištem, nakon čega smo izmolili križni put na obližnjem brdu.

Pri povratku kući slušali smo izvrsnu vodičkinju i molili se.

Nadamo se mnogim sličnim izletima, ali također i većem broju polaznika jer uvijek ima puno upita za izlet, a malo stvarno zainteresiranih.

Savica Plišić

Spomen-ploča na kući popa Marijana

U nedjelju 4. prosinca, povodom pete obljetnice smrti svećenika dr. Marijana Valkovića, u vrbničkoj župnoj crkvi održana je svečana sv. Misa pod vodstvom krčkog biskupa Valtera Župana i nekolicine vrbničkih svećenika, a potom su svećenici dr. Jerko Valković i dr. Anton Bozanić dali kratke prikaze o njegovu životu i radu.

Nakon toga je, u nazoznosti vrbničkoga puka, otkrivena spomen-ploča na rođnoj kući popa Marijana.

Vrbnički su svećenici, uz podršku kardinala Bozanića, dali ideju i da se jedna vrbnička ulica prozove njegovim imenom i prezimenom, što je Općinsko vijeće Vrbnika i prihvatilo.

Antun Zec

Srušio se zid

U studenome ove godine srušio se potporni zid iznad školskog igrališta i obrušila se velika količina kamenja i zemlje.

Sva je sreća da u tom trenutku nije bilo djece pa pritom nije nitko ozljeđen.

Radove za izvođenje novog zida dobilo je poduzeće GP Krk, a financiraju ih Općina Vrbnik i Primorsko-goranska županija. Cijena radova iznosi oko 200.000 kn. Nadamo se da će radovi biti što skorije gotovi jer je otežano izvođenje tjelesnog odgoja na igralištu, a kao što znate, sportske dvorane nemamo.

M.K.

Bankomat umjesto banke

U Vrbniku je, nakon više od dvadeset godina poslovanja, zatvorila svoja vrata bivša Riječka banka, sadašnja Erste & Steiermarkische Bank. Stanovništvo Općine Vrbnik se pobunilo, ali bezuspješno. Ostao nam je ipak bankomat, ali se nadamo da će možda neka druga banka naći interesa u našem malom Vrbniku.

Seka tiki svoja pamet

Za vrti nan je Božić i Novo leto. Bome leta pasivaju sve brže i brže. Skoro se ni ne obrneš okolo sebe i već je kraj leta, a seko leto smo i sve slabiji i stariji.

Prije nikoliko dan sen bil jako jaden. Pogovarali smo se va onon našen kantunu i na kraju smo dokončali da je "seka tiki svoja pamet", aš se nismo skoro va ničeren složili.

Niki misle da je prišlo vrime demokracije i da se sedaj više govori i sve se more slobodnije reć, če se prije bome ni moglo. Mi stariji pametimo kad se je tamо va Veji, va onoj "željoj kući" od pasanoga sistema, čakulalo ki je če rekeli; habalo se je če popi pridiču, pe su ti popi bili i "protudržavni elementi". Drugi pek misle da se ni denes ne more niš udelat bez da to vaje nika vlast ne "analizira" va kakovon "ogranku". Svi smo koti "demokratični" dok se niki ne tekne naše kožice.

Tako bin mogel nabrajat tolike posli ke judi delaju i misle da su pošteni, a svi drugi ih laju i misle da delaju samo za se ili onako kako ne rabi.

I ja pek mislin da se va nikogar zlobno ne pačan i da pišen za dobro Vrbnika, aš mi je Vrbnik "na duši", a čul sen da se koliki jade če pišen i da ih jako smučiva če ēu napisat.

Sedaj mislin ili se ja ovoga moran ostaviti ili pek samo hvalit i pisat o onomu če je dobro!?

Ma istešo ēu van praviti če ja mislin; ja ēu se spovidit van, a i vi se hote ove dani spovidit.

Zemimo da si dohtor, pe ne daješ onoliko receti koliko čoviku rabi. Svi te laju, a ti znaš

kakov urdin imaš ozgora. Ala ti sad svin pravi da ni ti ne misliš da je dobro seki misec plačat trajset kun i da su opet brižni samo penzioneri. Oni seki misec gredu ke dohtoru po najmenje tri receti.

Zemimo da si pop. Svin biš otel pomoć, a ne dat urdin, ali ti judi vaje najdu niku tvoju mendu i već ne vajaš. Ili da imaš skupo auto, ili se pačaš va ono če ti koti ne znaš aš: "...on nima fameju pe kako on zna kako se va fameji žive; ... a ter mu ni netjaci nisu boji od drugih".

Zemimo da si mešter. Kako se moreš ti pačat ili čegod gerdo reć ditetu. Doma vaje reku da ga "zlostavljaš". Aprije si mu mogel dati i čepu.

Neću je ni spominjat, "Bog ju pomiluj", ma je meštrica zlomila niki ščap na mojoj škinici. Još nis prišel ni doma od školi na Placi , već su materi na Glavači pravili če sen udelal; a ona udri ga po meni. Nanci me ni niš pitala.

Zemimo da si "vlast" va našoj maloj općini i ti misliš da bi nič rabilo prodat da se drugo udeli. Vaje se niki stane na nogi, kako i ja za Petrinu, da ne vaja prodavat sve če imamo, aš da čemo bit slugi va svojoj kući. Naša "vlast" siguro misli da dela sve dobro i pošteno, a sedaj to ti svin pravi če si otel. Lehko finiš i na sudu.. Sveki misli da si sebi udelal niku korist i da se zato deržiš toga mesta. A ti govorиш da ti je Vrbnik " na duši " i da to delaš za "opće dobro".

Sedaj su onisti "na vrhu" dokončali da se za penziju ne more zet deset najbojih let, ma su istešo sebi za četire leta va Saboru, baš teste četire leta zeli

za penziju. I oni misle da to mora bit baš tako, aš oni su "odgovorno" delali, pe ne sme va penziji mislit kako će još ča dobit po bandi da bi preživelii. Kako da ja nisen četrdeset let "odgovorno" i jošće teško delal?! Sad čemo mi penzioneri dobit šoldi ke su nan ukrali i stin će nan malo oči zamazat. Misle sen da bin čekal nikoliko let pe bin dobil duplo šoldi, ma me pojida čul bit živ do tad. Ma morda bi to mogla dobit i dica , a če ako to meni bude rabilo za živit. Boje orebec vruki nego golub na stablu.

Dohtori su rekli da moraš kad si star malo jist, aš da je to zdravije. Ma nanci ni ni šoldi za dobro i čudo jist. Morda onda ovisti ki imaju vele penzije prije umru, pe baren tako državi zašparaju, ako te penzije onda ne zemu njihove ženi?!

Još sen van misle čegod praviti, ma sen se zgubil. Če je novoga va Vrbniku? Judi da su kupili mobiju za nove stani, a nimaju ju kamo dat aš njin ne dadu kjuče. Kuća je udelana, a puta još ni. Sad onisti ki imaju tereni na kon mora prit put išču čudo šoldi, a va Općini da šoldi ni (a da se moraju vrnut šoldi i od Petriňi). Niki je pravil da se mora već i nič popravit če ni dobro udelano. Ma to ni samo tutu u nas i druguda da je tako: ili ni puta, ili se dvižu parketi ili ...Zeli su nan i Banku, makare ja mislin da je va Vrbniku dosta šoldi i nan bi jena banka i rabela. Gremo pomalo nazad aš nakon dvajset i jeno leto nimamo više kamo šoldi zanest kad pasa tergadba nego moramo poć va Veju (ili na Poštu).

Prije par nedij je va Vrbniku bil i

Osmosmjerka

Biškup i dobro je govorel za Vrbnik. Mi tutu da smo onisti od kih on čudo čeka. Spominjal je i "magriž" ki se zapali i gori ogenj ... a on da misli da mi moremo udelat i veći ogenj aš su judi ze Vrbnika vavik bili sprid vrimena i govoreli, govoreli (ko će i ja sad govorin če ja mislin da je boje za Vrbnik). Ma istešo sen malo ostal zakanjen kad su va crikvi po maši ostali samo stariji judi, a mladi su šli na kafe i zapalit španjolet i nisu pohabali če su judi z Vrbnika delali i kakovih smo judi imeli. Vajda će se i mej njimi nać niki ki će zapalit veli ogenj (mesto španjoleta) i za koga će se čut, a tako će se se čut i za Vrbnik...

Sedaj je toga dosta, moran se umirit i pripravit za blagdeni. Bože moj, evo sen ti ja i sve moje maganje. Ti znaš kakov sen ženi i dici; koliko sen požerav, ohol i veličen. Sve ti to prosudi, ma ne moreš mi zet ovi čičić možnjen i zajika dok sen tu tu. Ja ču govorit dok god buden živ, i ako ne buden pisal.

Maloga Božića dočekali i va ton mladon letu zdravi i veseli bili

Vaš stric Ive

PS. Pozabil sen van pravit. Ja gren naprid ze vrimenon. Videl sen da moja vnuka piše po nikakovoje električnoj pločici. To da se zove "laptop". Mi to ga nismo imeli pe za to nimamo nanka ime. Kad sen ja hodel va školu, imel sen pločicu i čičić krpičini za otert. Moral sen vaje sve zapametit aš smo pisali i trli. Evako, moja vnuka udelala je niku atresu na ku mi morete pisat po struji, pe ču ja govorit i pisat ze vašimi usmi. Ne pišite bulitini nego na atresu:

stricive@net.hr

K	A	K	S	N	U	P	O	D	P	I
A	O	U	K	U	K	M	I	G	E	R
N	I	M	P	A	U	N	T	A	K	A
C	L	A	P	I	Š	I	O	V	L	B
I	U	R	U	R	Ć	R	L	R	E	J
K	K	I	Č	A	E	E	U	A	N	A
U	A	T	I	L	R	S	P	N	Č	G
L	R	A	Ć	T	I	I	O	I	I	Z
I	I	T	I	O	I	B	P	R	Ć	E
J	M	I	E	K	A	D	E	T	I	B

RJEŠENJE: — — — — — — — —

BESEDA

Čovik je vela iškrinja,
čudo va njoj stoji.

Ako se opre,
svega z nje zijde.

Ako moru od nje daš
i jednu besedu,
hitit će ju na kraj
i progovorit.

Ako besedu daš čoviku,
on će drugomu reć
i sve će nasopet
teć i teć...

Mira Anić

KOMPRESORI
KOTLARI
PEKLENČIĆI
POPULOTI
KANCIKULI
MIRAKULI
PUČIĆI
KADETI
BISERI
KUMARI
GAVRANI
DOPUNSKA
KUŠĆERI
TATI
BEZGAJBARI

Autorica: Bernardica Polonijo

foto: M.K.S.

Čestit Božić i sretna Nova 2006. godina